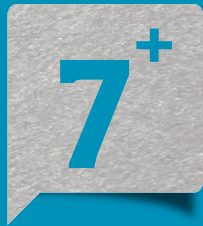

ส่วนที่ **04**

ทิศทางและมาตรการส่งเสริม SMEs

บทที่

มาตรการบรรเทาผลกระทบจากการ
ปรับอัตราค่าจ้างขึ้นต่ำและ
เพิ่มขีดความสามารถของผู้ประกอบการ
วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม

มาตรการบรรเทาผลกระทบจากการปรับอัตรา ค่าจ้างขั้นต่ำและเพิ่มขีดความสามารถของ ผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม

7.1 ภาพรวมผลกระทบต่อ SMEs

ตามที่กระทรวงแรงงานได้ปรับขึ้นค่าจ้างขั้นต่ำเฉลี่ยร้อยละ 39.46 ทั่วประเทศ เมื่อวันที่ 1 เมษายน 2555 ทำให้ค่าจ้างขั้นต่ำเพิ่มเป็น 300 บาท/วัน ใน 7 จังหวัดนำร่อง ซึ่งมีความพร้อมมากที่สุด ได้แก่ กรุงเทพมหานคร (กทม.) สมุทรสาคร ปทุมธานี นครปฐม นนทบุรี สมุทรปราการ และภูเก็ต ส่วนจังหวัดที่เหลืออีก 70 จังหวัด มีการปรับขึ้นค่าแรงต่ำสุดจากวันละ 159-196 บาท เป็น 222-273 บาท และคณะรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อวันที่ 20 พฤศจิกายน 2555 ให้ปรับขึ้นเป็นวันละ 300 บาท เท่ากันทั่วประเทศ ในวันที่ 1 มกราคม 2556 ซึ่งจะมีผลให้ อีก 70 จังหวัดทั่วประเทศมีการปรับขึ้นค่าแรงขึ้นเฉลี่ย ประมาณร้อยละ 23.22 (ต่ำสุดคือ จังหวัดชลบุรี ร้อยละ 9.89 และสูงสุด คือ จังหวัดพะเยา ร้อยละ 35.14) ซึ่งปัจจุบันยังคงอยู่ระหว่างการประเมินผลกระทบของมาตรการ คาดว่าจะเห็นผลชัดเจนในครึ่งปีหลังของปี 2556

ทั้งนี้ ณ สิ้นปี 2554 มีจำนวนสถานประกอบการรวมทั้งสิ้น 2,652,854 กิจการ (จดทะเบียนเป็นนิติบุคคลจำนวน 599,389 กิจการ ไม่จดทะเบียนเป็นนิติบุคคลจำนวน 2,053,465 กิจการ) โดยมีจำนวนวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม 2,646,549 กิจการ คิดเป็นร้อยละ 99.76 ของกิจการทั้งหมด

ทั้งนี้จากการประมวลข้อมูลของสำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (สสว.) พบว่า ในแต่ละสาขาธุรกิจมีการจ้างงาน และจำนวนวิสาหกิจที่อาจได้รับผลกระทบจากการขึ้นค่าแรง 300 บาท ดังนี้

กลุ่มธุรกิจ	จำนวนวิสาหกิจ (ราย)	สัดส่วน (%)	จำนวนแรงงาน (คน)	สัดส่วน (%)	GDP_SMEs (ล้านบาท)	สัดส่วนต่อ GDP_SMEs รวม (%)
ภาคการผลิต	472,195	17.84	3,251,834	29.57	1,205,025.3	31.2
ภาคการค้าปลีกค้าส่ง	1,176,330	44.45	3,822,415	34.76	1,080,757.1	28.0
ภาคบริการ	997,664	37.70	3,920,118	35.65	1,272,138.2	33.0

ที่มา : สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม

จากข้อมูลดังกล่าว จะเห็นได้ว่า สัดส่วนจำนวนวิสาหกิจของ SMEs ในภาคการค้าปลีกค้าส่งจะสูงที่สุด คิดเป็นร้อยละ 44.45 ส่วนสัดส่วนการจ้างงานของ SMEs ในภาคบริการจะสูงที่สุดคิดเป็นร้อยละ 35.65 ขณะที่ภาคบริการยังมีการสร้างมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวม (GDP) ในสัดส่วนที่สูงที่สุดคือ ร้อยละ 33.0 โดยร้อยละ 91.4 ของสถานประกอบการ SMEs มีการจ้างงานไม่เกิน 5 คน และร้อยละ 96.0 มีการจ้างงานไม่เกิน 10 คน (การนับจดสำมะโนธุรกิจและอุตสาหกรรม ปี 2555, สำนักงานสถิติแห่งชาติ)

เมื่อพิจารณาแยกตามสาขาธุรกิจแล้ว กลุ่มธุรกิจที่มีการใช้แรงงานเข้มข้นและใช้แรงงานทั่วไปเป็นพื้นฐานการดำเนินงานสำคัญ จะเป็นกลุ่มที่อาจได้รับผลจากมาตรการดังกล่าว ทำให้ต้นทุนด้านแรงงานปรับตัวสูงขึ้น โดยเมื่อพิจารณาตามกลุ่มธุรกิจแล้วจะมีกลุ่มที่น่าจะได้รับผลกระทบดังนี้

ธุรกิจ	จำนวนการจ้างงาน (คน)	จำนวนวิสาหกิจ (กิจการ)	มูลค่า GDP (ล้านบาท)
ภาคการผลิต			
1. กลุ่มธุรกิจสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่ม	632,759	137,014	155,691.2
2. กลุ่มธุรกิจอาหารและเครื่องดื่ม	495,625	110,249	205,069.3
3. กลุ่มธุรกิจการผลิตเครื่องเรือน (รวมเฟอร์นิเจอร์และอัญมณีเครื่องประดับ)	378,893	37,224	156,555.1
4. กลุ่มธุรกิจการผลิตผลิตภัณฑ์ที่ทำจากโลหะประดิษฐ์ ยกเว้นเครื่องจักรและอุปกรณ์ * (กลุ่มอุตสาหกรรมไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์)	309,254	34,268	47,757.7
5. กลุ่มธุรกิจผลิตไม้ ผลิตภัณฑ์จากไม้ และไม้ก๊อกลูกไม้ เครื่องเรือน	222,153	62,253	11,305.9
6. กลุ่มธุรกิจผลิตผลิตภัณฑ์ยางและผลิตภัณฑ์พลาสติก	198,854	7,765	67,023.7
รวมภาคการผลิต	2,237,538	388,773	643,402.9
ภาคการค้าปลีกและค้าส่ง			
1. กลุ่มธุรกิจการขายปลีก	2,134,663	801,739	975,768.1
2. กลุ่มธุรกิจการบำรุงรักษาการซ่อมแซมยานยนต์ และจักรยานยนต์ การขายปลีกน้ำมันเชื้อเพลิงรถยนต์	847,748	186,751	104,988.9
รวมภาคการค้าปลีกและค้าส่ง	2,982,411	988,490	1,080,757.0
ภาคบริการ			
1. กลุ่มธุรกิจภัตตาคาร ร้านอาหาร และบาร์	887,357	261,795	482,122.6
2. กลุ่มธุรกิจโรงแรมและที่พักชั่วคราว	247,831	40,521	48,212.6
3. กลุ่มธุรกิจการก่อสร้าง	447,798	106,887	222,892.8
4. กลุ่มธุรกิจการขนส่ง	367,434	79,230	266,821.3
รวมภาคบริการ	1,950,420	488,433	971,837
รวมทั้งสิ้น	7,170,369	1,865,696	2,695,996.6

ที่มา : สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม

ขณะที่เมื่อพิจารณาตามพื้นที่แล้ว พบพื้นที่ที่น่าจะได้รับผลกระทบสูงเป็นเขตที่พื้นที่ที่มีการปรับขึ้นค่าแรงมากกว่าร้อยละ 20 และมีการจ้างงานในสถานประกอบการ SMEs รวมของแต่ละจังหวัดมากกว่า 100,000 คนขึ้นไป ซึ่งส่วนใหญ่อยู่ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคเหนือ และภาคใต้ ดังนี้

รายละเอียด	จังหวัดที่ได้รับผลกระทบ
จังหวัดที่มีการเพิ่มค่าแรงงานมากกว่าร้อยละ 30 และมีการจ้างงานเกิน 100,000 คน	มหาสารคาม สุรินทร์ ศรีสะเกษ ลำปาง และแพร่
จังหวัดที่มีการเพิ่มค่าแรงงานมากกว่าร้อยละ 20 - 30 และมีการจ้างงานเกิน 100,000 คน	นครศรีธรรมราช ตรัง สุราษฎร์ธานี สงขลา อุตรธานี กาฬสินธุ์ ขอนแก่น ร้อยเอ็ด บุรีรัมย์ อุบลราชธานี เชียงราย และนครสวรรค์
จังหวัดที่มีการเพิ่มค่าแรงงานมากกว่าร้อยละ 30 แต่มีการจ้างงานไม่เกิน 100,000 คน	พะเยา น่าน ตาก แม่ฮ่องสอน พิษณุโลก สุโขทัย อุตรดิตถ์ พิจิตร หนองบัวลำภู นครพนม และชัยภูมิ

7.2 ประโยชน์ของการขึ้นค่าจ้างแรงงานขั้นต่ำ

1) เป็นการเพิ่มรายได้ของผู้ใช้แรงงานให้มีความสอดคล้องกับค่าครองชีพในปัจจุบันมากขึ้น จากข้อมูลการสำรวจค่าใช้จ่ายที่จำเป็นของแรงงานเพื่อพัฒนาฝีมือ (แรงงานทั่วไปแรกเข้าทำงาน) ในภาคอุตสาหกรรมทั่วประเทศ ใน 21 ประเภทอุตสาหกรรม (ครั้งที่ 1) ในช่วงเดือน เมษายน-มิถุนายน 2554 จำนวน 36,098 ตัวอย่าง พบว่า ลูกจ้างมีค่าใช้จ่ายที่จำเป็นในการครองชีพเฉลี่ยสูงขึ้นร้อยละ 13.7 สภาพเช่นนี้มีส่วนทำให้แรงงานต้องทำงานล่วงเวลาอย่างน้อยวันละ 2-4 ชั่วโมง เพื่อให้ได้เงินเพิ่ม ทำให้ไม่มีเวลาในการเรียนรู้เพิ่มเติมเพื่อพัฒนาทักษะและศักยภาพให้ได้ค่าจ้างสูงขึ้น ซึ่งการที่แรงงานมีรายได้ไม่พอใช้จ่ายอาจทำให้เกิดปัญหาสังคม ปัญหาครอบครัวตามมา

2) การเพิ่มรายได้แรงงานมีผลทำให้อุปสงค์โดยรวมของประเทศขยายตัวสูงขึ้น หากแรงงานเหล่านี้มีรายได้เพิ่ม ก็มีแนวโน้มที่จะใช้จ่ายเพิ่ม โดยทั่วไปผู้มีรายได้น้อยมีแนวโน้มใช้จ่ายเพิ่มมากกว่าผู้มีรายได้สูงเมื่อมีรายได้เพิ่ม (จากการสำรวจของสำนักงานสถิติแห่งชาติ พบว่าค่าใช้จ่ายของครัวเรือนโดยเฉลี่ยคิดเป็นร้อยละ 80 ของรายได้) ดังนั้น เมื่อแรงงานมีรายได้เพิ่มขึ้นจะทำให้มีการใช้จ่ายใช้สอยเพิ่มมากขึ้น ทำให้ธุรกิจต่างๆ มีโอกาสขายสินค้าและบริการได้เพิ่มมากขึ้น ส่งผลให้กิจกรรมทางเศรษฐกิจของประเทศมีการขยายตัวต่อเนื่อง เป็นลูกโซ่

3) เป็นการผลักดันให้ผู้ประกอบการต้องเพิ่มประสิทธิภาพแรงงานและประสิทธิภาพการผลิต-การจัดการ การขึ้นค่าจ้างจะไม่ใช่ประเด็นปัญหาหากประสิทธิภาพแรงงานเพิ่มขึ้นตามไปด้วยอย่างทันกาล จากการศึกษาเรื่อง ผลผลิตภาพการผลิตของ SMEs หรือ TFP ของ สสว. พบว่าการเพิ่มคุณภาพของปัจจัยแรงงานทุกๆ ร้อยละ 1 จะทำให้ผลผลิตภาพการผลิตของ SMEs เพิ่มขึ้นร้อยละ 0.66 ขณะที่เพิ่มคุณภาพทุนร้อยละ 1 เช่นกัน จะทำให้ TFP เพิ่มขึ้นเพียง 0.34 แสดงให้เห็นว่าการเพิ่มคุณภาพแรงงานจะส่งผลดีต่อการเพิ่มผลผลิตภาพการผลิตโดยรวมของ SMEs มากกว่า ภาครัฐจึงต้องเร่งส่งเสริมเรื่องการปรับปรุงคุณภาพแรงงานอย่างจริงจัง ผลักดันให้ธุรกิจให้ความสำคัญกับการเพิ่มผลผลิตภาพหรือประสิทธิภาพแรงงานมากขึ้น จะทำให้แรงงานทำงานได้ดียิ่งขึ้น ช่วยลดความสูญเสีย ลดต้นทุน เพิ่มประสิทธิภาพเครื่องจักร หรือเพิ่มผลผลิต รวมทั้งมูลค่าผลผลิตได้ด้วย ทั้งนี้ จึงจำเป็นต้องมีมาตรการหรือโครงการเพิ่มประสิทธิภาพแรงงานก่อนหรือคู่ขนานไปกับการปรับเพิ่มค่าจ้างด้วย

4) ลดปัญหาการถูกกีดกันทางการค้าที่ไม่ใช่ภาษี (non-tariff barriers : NTBs) เนื่องจากการทำธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับการส่งออก หากมีค่าจ้างแรงงานสูงขึ้นหรือมีค่าใช้จ่ายด้านสวัสดิการแรงงานสูงขึ้น อาจส่งผลให้แรงงานมีคุณภาพชีวิตดีขึ้น ทำให้ช่วยลดโอกาสในการใช้เป็นข้ออ้างในการกีดกันทางการค้าในประเด็นด้านแรงงานจากประเทศผู้นำเข้า

7.3 ผลกระทบของการขึ้นค่าจ้างขั้นต่ำเป็น 300 บาท/วัน

1) **ต้นทุนธุรกิจเพิ่ม** จากการศึกษาโครงการจัดทำตารางปัจจัยการผลิตและผลผลิตของ SMEs (SME I/O Table) พบว่า โครงสร้างต้นทุนค่าใช้จ่ายด้านแรงงานและเงินเดือนของ SMEs เฉลี่ยคิดเป็นร้อยละ 11.8 ของต้นทุนปัจจัยการผลิตทั้งหมด ดังนั้น หากค่าจ้างแรงงานขั้นต่ำเพิ่มขึ้นร้อยละ 1 จะส่งผลให้ต้นทุนค่าใช้จ่ายด้านแรงงานเพิ่มขึ้น ร้อยละ 0.11

2) ภาวะเงินเฟ้อและค่าครองชีพที่สูงขึ้น การขึ้นค่าจ้างขั้นต่ำสูงกว่าสภาพเป็นจริงของระบบเศรษฐกิจเกินไปนั้น ก่อให้เกิดเงินเฟ้อ (Cost push Inflation) ส่งผลให้ต้นทุนการผลิตเพิ่มขึ้น ซึ่งหลีกเลี่ยงไม่ได้ที่ผู้ประกอบการจะผลักภาระต้นทุนเหล่านี้ให้แก่ผู้บริโภคเพื่อรักษาระดับกำไร นอกจากนั้นมาตรการดังกล่าวนี้มีผลกระทบทางจิตวิทยา พ่อค้าแม่ค้า ผู้ประกอบการมักปรับขึ้นราคาสินค้าล่วงหน้าทุกครั้งที่มีข่าวว่าจะมีการปรับเพิ่มเงินเดือนหรือค่าจ้าง กลุ่มประชาชนที่ไม่ได้อยู่ในข่ายได้รับประโยชน์จากมาตรการเหล่านี้ต้องพลอยได้รับผลกระทบจากราคาที่สูงไปด้วย

3) ผลักดันให้ผู้ประกอบการ SMEs โดยเฉพาะประเภทอุตสาหกรรมที่ใช้แรงงานเข้มข้น จำเป็นต้องปรับลดแรงงานที่มีความจำเป็นน้อยลง และหันไปใช้แรงงานต่างด้าว ที่ไม่ได้จดทะเบียนเพิ่มมากขึ้น ทั้งนี้เพื่อหลีกเลี่ยงการจ่ายค่าจ้างขั้นต่ำตามกฎหมาย

7.3.1 มาตรการลดผลกระทบจากการปรับอัตราค่าจ้างขั้นต่ำ

มาตรการบรรเทาผลกระทบจากการปรับอัตราค่าจ้างขั้นต่ำและเพิ่มขีดความสามารถของผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม แบ่งออกเป็น 2 ส่วน คือ 1) มาตรการช่วยเหลือวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมที่ดำเนินการโดยหน่วยงานภาครัฐ และ 2) โครงการ/มาตรการและการดำเนินงานเพื่อให้ความช่วยเหลือวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมโดยสำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม มีรายละเอียดดังนี้

1. มาตรการช่วยเหลือวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมที่ดำเนินการโดยหน่วยงานภาครัฐ

1.1 มาตรการด้านแรงงาน มี 4 มาตรการย่อย ดังนี้

- 1.1.1 มาตรการให้กู้ยืมเงินกองทุนพัฒนาฝีมือแรงงานในอัตราดอกเบี้ยร้อยละ 0.1 เพื่อใช้ในการฝึกอบรมพัฒนาฝีมือแรงงาน
- 1.1.2 มาตรการจัดคลินิกพัฒนาฝีมือแรงงานเคลื่อนที่ไปยังสถานประกอบการต่างๆ
- 1.1.3 ศูนย์สนับสนุนผู้ประกอบการให้พร้อมจ่ายอัตราค่าจ้างขั้นต่ำ

- 1.1.4 การเตรียมจัดงาน EVENT : ให้ความช่วยเหลือ SMEs โดยการ
จัดประชุม SMEs เรื่องการลดการสูญเสียและเพิ่มผลผลิต ณ
ศูนย์ประชุมแห่งชาติสิริกิติ์ กรุงเทพฯ
- 1.2 มาตรการด้านการลดต้นทุนและเพิ่มประสิทธิภาพ มี 5 มาตรการย่อย ดังนี้**
- 1.2.1 การลดอัตราเงินสมทบกองทุนประกันสังคม
- 1.2.2 การยกเว้นภาษีเงินได้นิติบุคคลกรณีการปรับเปลี่ยนเครื่องจักรเพื่อ
เพิ่มประสิทธิภาพการผลิต
- 1.2.3 การหักค่าเสื่อมราคาเครื่องจักรได้ร้อยละ 100 ในปีแรก
- 1.2.4 การนำส่วนต่างของค่าจ้างที่จ่ายเพิ่มขึ้นจากอัตราค่าจ้างขั้นต่ำใน
ปี 2555-2556 เป็นอัตราค่าจ้างขั้นต่ำวันละ 300 บาท มาหักเป็น
ค่าใช้จ่ายก่อนชำระภาษี
- 1.2.5 การลดค่าธรรมเนียมห้องพักที่เรียกเก็บจากผู้ประกอบการโรงแรม/
ที่พักแรม
- 1.3 มาตรการด้านภาษี มี 2 มาตรการย่อย ดังนี้**
- 1.3.1 การลดภาษีเงินได้นิติบุคคล
- 1.3.2 การนำค่าใช้จ่ายในการฝึกอบรมพัฒนาฝีมือแรงงานตามพระราชบัญญัติ
ส่งเสริมการพัฒนาฝีมือแรงงาน พ.ศ. 2545 มาหักลดหย่อนภาษี
- 1.4 มาตรการด้านสินเชื่อ มี 4 มาตรการย่อย ดังนี้**
- 1.4.1 โครงการสินเชื่อเพื่อพัฒนาผลผลิตภาพการผลิต (Productivity
Improvement Loan)
- 1.4.2 โครงการค้ำประกันสินเชื่อในลักษณะ Portfolio Guarantee Scheme
(PGS) ระยะที่ 5
- 1.4.3 โครงการค้ำประกันสินเชื่อในลักษณะ Portfolio Guarantee Scheme
สำหรับผู้ประกอบการใหม่ (PGS New/Start-up)
- 1.4.4 สินเชื่อเพื่อส่งเสริมการจ้างงาน เพื่อเป็นทุนหมุนเวียนในกิจการ
เสริมสร้างสภาพคล่องสถานประกอบการ และเพิ่มผลผลิตแรงงาน
- 1.5 มาตรการด้านการเงิน มีมาตรการย่อย ดังนี้**
- 1.5.1 การปรับเพิ่มอัตราค่าใช้จ่ายในการจัดประชุม สัมมนาของส่วน
ราชการ

1.6 มาตรการด้านอื่นๆ มีมาตรการย่อย ดังนี้

1.6.1 การจัดการวามสินค้าราคาถูกไปจำหน่ายให้ลูกค้าในสถานประกอบการ

2. โครงการ/มาตรการและการดำเนินงานเพื่อให้ความช่วยเหลือวิสาหกิจขนาดกลาง และขนาดย่อม โดยสำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม

สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (สสว.) ได้ดำเนินการช่วยเหลือผู้ประกอบการ SMEs ที่ได้รับผลกระทบจากการปรับอัตราค่าจ้างขั้นต่ำและเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน แบ่งออกเป็น 2 ส่วน คือ 1) มาตรการบรรเทาผลกระทบจากการปรับอัตราค่าจ้างขั้นต่ำและเพิ่มขีดความสามารถของผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) ของกระทรวงอุตสาหกรรม 2) การดำเนินงานภายใต้คณะกรรมการพิจารณาให้ความช่วยเหลือผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

2.1 มาตรการบรรเทาผลกระทบจากการปรับอัตราค่าจ้างขั้นต่ำและเพิ่มขีดความสามารถของผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) ของกระทรวงอุตสาหกรรม

กระทรวงอุตสาหกรรมและหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้องภายใต้กระทรวงอุตสาหกรรม ได้ร่วมกันดำเนินมาตรการเพื่อบรรเทาผลกระทบจากการปรับอัตราค่าจ้างขั้นต่ำ และเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในการพัฒนาผลิตภัณฑ์ ลดต้นทุน และเพิ่มรายได้

โดยเมื่อวันที่ 23 เมษายน 2556 คณะรัฐมนตรีมีมติเห็นชอบให้กระทรวงอุตสาหกรรมดำเนินการตามมาตรการบรรเทาผลกระทบจากการปรับอัตราค่าจ้างขั้นต่ำและเพิ่มขีดความสามารถของผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) เฉพาะมาตรการที่กระทรวงอุตสาหกรรมสามารถดำเนินการได้เอง ได้แก่

- 2.1.1 โครงการคลินิกอุตสาหกรรมเพื่อบรรเทาผลกระทบจากการปรับอัตราค่าจ้างขั้นต่ำ
- 2.1.2 โครงการอัดฉีดเงินทุนหมุนเวียนสำหรับ SMEs เพื่อลดผลกระทบและรักษาการจ้างงาน (โครงการสนับสนุนดอกเบี้ยแก่ SMEs เพื่อลดผลกระทบจากการปรับค่าจ้างแรงงานในอัตรา 300 บาทต่อวัน)
- 2.1.3 มาตรการด้านการส่งเสริมการลงทุน

2.1.4 การยกเว้นค่าบริการในการต่อใบอนุญาตและออกหนังสือรับรองสิทธิประโยชน์ทางภาษีทางอิเล็กทรอนิกส์ให้ SMEs ในนิคมอุตสาหกรรม ทั้งนี้มีโครงการ/มาตรการที่ต้องให้คณะกรรมการพิจารณาให้ความช่วยเหลือผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม พิจารณาก่อนนำเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณาตามขั้นตอนต่อไป ได้แก่

2.1.5 โครงการเงินร่วมลงทุนเพื่อพัฒนาเครื่องจักร (Venture Capital)

2.1.6 การยกเว้นค่าธรรมเนียมและค่าบริการรายปี ให้กับ SMEs

2.1.7 โครงการสนับสนุนการปรับปรุง/ฟื้นฟูสภาพเครื่องจักร การใช้พลังงานทดแทนและการประหยัดพลังงานแก่ SMEs (Machine Fund for SMEs)

2.2 การดำเนินงานภายใต้คณะกรรมการพิจารณาให้ความช่วยเหลือผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม

นายกรัฐมนตรีได้ลงนามในคำสั่งสำนักนายกรัฐมนตรี ที่ 36/2556 ลงวันที่ 29 มกราคม 2556 แต่งตั้งคณะกรรมการพิจารณาให้ความช่วยเหลือผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม เพื่อทำหน้าที่กำหนดหลักเกณฑ์และแนวทางการให้ความช่วยเหลือผู้ประกอบการ SMEs ที่ได้รับผลกระทบจากสถานการณ์ความผันผวนทางเศรษฐกิจ ต่อมา รัฐมนตรีประจำสำนักนายกรัฐมนตรี (นายนิวัฒน์ธำรง บุญทรงไพศาล) ในฐานะประธานกรรมการพิจารณาให้ความช่วยเหลือผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ได้ลงนามในคำสั่งแต่งตั้งคณะอนุกรรมการ จำนวน 2 ชุด และคณะทำงาน จำนวน 1 ชุด ดังนี้

(1) คณะอนุกรรมการรวบรวมและจัดทำระบบทะเบียนผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมที่ได้รับความเดือดร้อนและต้องการรับความช่วยเหลือจากภาครัฐ ทำหน้าที่กำหนดช่องทางการรับแจ้งข้อมูล ประมวลผลและจัดระเบียบข้อมูลผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมที่ได้รับผลกระทบจากสถานการณ์ความผันผวนทางเศรษฐกิจ โดยได้เปิดศูนย์เฉพาะกิจเพื่อรับเรื่องจาก SMEs ที่ได้รับผลกระทบและต้องการขอความช่วยเหลือจากภาครัฐ

(2) คณะอนุกรรมการวิเคราะห์ปัญหาและเสนอแนวทางแก้ไขปัญหาให้แก่ผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ทำหน้าที่วิเคราะห์และเสนอแนวทางแก้ไขปัญหาให้แก่ SMEs ที่ลงทะเบียนขอรับความช่วยเหลือจากภาครัฐ สำหรับแนวทางการแก้ไขปัญหาให้แก่ SMEs นั้น คณะอนุกรรมการวิเคราะห์ปัญหาฯ จะดำเนินการแก้ไขปัญหารายกิจการ

(3) คณะทำงานกลั่นกรองเรื่องและผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม เสนอขอรับความช่วยเหลือจากภาครัฐ ทำหน้าที่กลั่นกรองและวิเคราะห์สภาพปัญหา/เสนอ แนวทางแก้ไขปัญหาให้แก่ SMEs ที่ลงทะเบียนขอรับความช่วยเหลือจากภาครัฐผ่านช่องทาง ต่างๆ เพื่อนำเสนอคณะกรรมการวิเคราะห์ปัญหา พิจารณา

นอกจากนี้ สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ได้ดำเนินการ จัดตั้งคณะทำงานสนับสนุนนโยบายและภารกิจทำให้ความช่วยเหลือผู้ประกอบการวิสาหกิจ ขนาดกลางและขนาดย่อม เพื่อร่วมสนับสนุนภารกิจต่างๆ ที่ได้รับมอบหมายจากคณะกรรมการ พิจารณาให้ความช่วยเหลือผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม และคณะ อนุกรรมการวิเคราะห์ปัญหาและเสนอแนวทางแก้ไขปัญหาให้แก่ผู้ประกอบการวิสาหกิจ ขนาดกลางและขนาดย่อม และในการประชุมคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 12 มีนาคม 2556 ได้ มอบหมายให้คณะกรรมการพิจารณาให้ความช่วยเหลือผู้ประกอบการวิสาหกิจขนาดกลางและ ขนาดย่อม บูรณาการดำเนินการแก้ไขปัญหาและให้ความช่วยเหลือแก่ผู้ประกอบการ SMEs ร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้แล้วเสร็จในลักษณะ One Stop Service รวมทั้งให้การสนับสนุน ข้อมูลเกี่ยวกับช่องทางการตลาดและการบริหารจัดการด้านโลจิสติกส์เพื่อช่วยให้ผู้ประกอบการ SMEs สามารถจำหน่ายสินค้าได้มากขึ้นและลดต้นทุนการขนส่งด้วย หลังจากนั้นให้ส่งมอบ ภารกิจของคณะกรรมการฯ ให้ สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม รับผิดชอบ ดำเนินการต่อไป

บทที่

8⁺

บทวิเคราะห์ธุรกิจการก่อสร้าง
จากฐานข้อมูลเชิงลึกของ SMEs
รายกลุ่มจังหวัด ปี 2553 - 2554

8

บทวิเคราะห์ธุรกิจการก่อสร้างจากฐานข้อมูลเชิงลึก ของ SMEs รายกลุ่มจังหวัด ปี 2553 - 2554

จากฐานข้อมูลเชิงลึกของ SMEs รายกลุ่มจังหวัด ปี 2553 - 2554 เป็นข้อมูลพื้นฐานหรือข้อมูลเชิงโครงสร้าง โดยอาศัยฐานข้อมูลส่วนใหญ่จากการสำมะโนของสำนักงานสถิติแห่งชาติ และฐานข้อมูลการจดทะเบียนของกรมพัฒนาธุรกิจการค้า รวมทั้งจากการสำรวจข้อมูลเชิงลึกของ SMEs รายกลุ่มจังหวัดทั้ง 18 กลุ่ม รวม 55 จังหวัด ฐานข้อมูลนี้สามารถใช้ในการจำแนกกลุ่มผู้ประกอบการ วิเคราะห์จำนวน การกระจายตัวในแต่ละกลุ่ม การจ้างงานและความสามารถในการประกอบกิจการของ SMEs ในแต่ละกลุ่ม ปัญหาอุปสรรคหรือความต้องการในแต่ละด้านได้

ในบทวิเคราะห์นี้ได้คัดเลือกกลุ่มธุรกิจการก่อสร้างในการศึกษา โดยพิจารณาจากสถิติการจดทะเบียนนิติบุคคลใหม่ ปี 2554 - 2555 โดยธุรกิจการก่อสร้างมีการจดทะเบียนนิติบุคคลสูงเป็นลำดับที่ 3 รองจาก 1. การขายส่ง และการค้า และ 2. บริการนันทนาการอื่นๆ และคัดเลือกจังหวัดที่จะศึกษา โดยพิจารณาจากขนาดเศรษฐกิจของจังหวัดในแต่ละภูมิภาค รวมกรุงเทพฯ และปริมณฑล และเป็นพื้นที่ดำเนินโครงการจัดทำฐานข้อมูลเชิงลึกของ SMEs รายกลุ่มจังหวัด ปี 2553 - 2554 รวม 10 จังหวัด ดังนี้ 1. กรุงเทพฯ 2. ปทุมธานี 3. พระนครศรีอยุธยา 4. สมุทรปราการ 5. เชียงใหม่ 6. ระยอง 7. ภูเก็ต 8. นครราชสีมา 9. ชลบุรี 10. สุราษฎร์ธานี

1. การวิเคราะห์ลักษณะทั่วไปของธุรกิจการก่อสร้าง

1.1 ระยะเวลาในการดำเนินกิจการ

ธุรกิจการก่อสร้างขนาดเล็ก จะมีระยะเวลาการดำเนินกิจการ 7-10 ปี คิดเป็นร้อยละ 23.58 รองลงมา คือ 4 - 6 ปี คิดเป็นร้อยละ 22.61 โดยธุรกิจที่ไม่ได้จดทะเบียนพาณิชย์จะมีระยะเวลาดำเนินกิจการ 7 - 10 ปี เป็นจำนวนมากที่สุด รองลงมาคือ ธุรกิจที่จดนิติบุคคลเป็นบริษัทจำกัด สำหรับธุรกิจการก่อสร้างขนาดกลางมีระยะเวลาดำเนินกิจการ

20 ปีขึ้นไปเป็นจำนวนมากที่สุด ถึงร้อยละ 37.41 โดยเป็นธุรกิจประเภทห้างหุ้นส่วนจำกัด มากถึงร้อยละ 47.06 รองลงมาคือ ธุรกิจประเภทบริษัทจำกัด

1.2 จำนวนคนทำงานเฉลี่ยของสถานประกอบการ

ธุรกิจที่มีขนาดกลางที่จดทะเบียนนิติบุคคลเป็นบริษัทจำกัด มีจำนวนคนทำงานเฉลี่ยสูงสุด 119.28 คน โดยเป็นลูกจ้างประจำเฉลี่ย 116.03 คน รองลงมา คือ ธุรกิจที่จดทะเบียนนิติบุคคลเป็นห้างหุ้นส่วนจำกัด มีจำนวนคนทำงานเฉลี่ย 78.07 คน เป็นลูกจ้างประจำเฉลี่ย 46.65 คน สำหรับธุรกิจขนาดเล็ก จดทะเบียนนิติบุคคลเป็นบริษัทจำกัด มีจำนวนคนทำงานเฉลี่ยสูงสุดถึง 30.02 คน โดยเป็นลูกจ้างประจำเฉลี่ย 20.03 คน รองลงมา คือ ธุรกิจที่จดทะเบียนนิติบุคคลเป็นห้างหุ้นส่วนจำกัด มีจำนวนคนทำงานเฉลี่ย 14.30 คน เป็นลูกจ้างประจำเฉลี่ย 10.01 คน สำหรับธุรกิจที่มีการจ้างลูกจ้างชั่วคราวเฉลี่ยสูงสุด คือ ธุรกิจที่จดทะเบียนนิติบุคคลเป็นบริษัทจำกัด ทั้งที่มีขนาดกลาง และขนาดเล็ก

1.3 จำนวนอายุการทำงานเฉลี่ยของลูกจ้าง

ธุรกิจที่มีขนาดกลางจะมีอายุการทำงานเฉลี่ยของลูกจ้างสูงกว่าธุรกิจที่มีขนาดเล็ก ซึ่งจะมียุการทำงานเฉลี่ยของลูกจ้าง 7.81 ปี โดยห้างหุ้นส่วนจำกัดจะมีอายุการทำงานเฉลี่ยของลูกจ้างสูงกว่าบริษัทจำกัด ส่วนธุรกิจขนาดเล็กมีอายุการทำงานเฉลี่ยของลูกจ้าง 3.94 ปี บริษัทจำกัดมีอายุการทำงานเฉลี่ยของลูกจ้างสูงสุด คือ 5.88 ปี รองลงมา คือ ห้างหุ้นส่วนจำกัด 5.75 ปี

1.4 ระดับการศึกษาของลูกจ้าง

ธุรกิจที่มีขนาดเล็กทั้งที่เป็นนิติบุคคล และไม่ใช่นิติบุคคลจ้างลูกจ้างในระดับการศึกษามัธยมศึกษาตอนต้น-ปลาย ปวส., ปวช., อนุปริญญามากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 59.22 รองลงมาเป็นการจ้างระดับต่ำกว่ามัธยมศึกษา คิดเป็นร้อยละ 32.91 ในขณะที่ธุรกิจที่มีขนาดกลางจ้างลูกจ้างที่มีระดับต่ำกว่ามัธยมศึกษามากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 46.99 รองลงมาเป็นการจ้างลูกจ้างในระดับการศึกษามัธยมศึกษาตอนต้น-ปลาย ปวส., ปวช., อนุปริญญา ร้อยละ 37.82

1.5 การเชื่อมโยงในขั้นตอนธุรกิจ ของผู้ประกอบการ กับธุรกิจอื่นๆ

ธุรกิจการก่อสร้างมีการเชื่อมโยงกับธุรกิจอื่นๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในธุรกิจการก่อสร้างด้วยกันเองทั้งในธุรกิจที่มีขนาดเล็ก และขนาดกลางในด้านรับมาถึงกว่าร้อยละ 70.00 ยกเว้นแต่ในกิจการเจ้าของคนเดียวจะมีการเชื่อมโยงเพียงร้อยละ 20.00 และในด้านการส่งต่อกับธุรกิจการก่อสร้างด้วยกันเองร้อยละ 10.00 - 20.00 รองลงมาจะเป็นการเชื่อมโยงกับธุรกิจร้านค้าส่ง/ค้า

2. การวิเคราะห์ผลกระทบในการประกอบธุรกิจ

2.1 การเตรียมพร้อมธุรกิจเข้าสู่การแข่งขันภายใต้ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน โดยส่วนใหญ่ทั้งธุรกิจที่มีขนาดเล็กและขนาดกลางเลือกที่จะไม่ตอบในข้อนี้ เนื่องจากคิดว่าไม่มีส่วนเกี่ยวข้องกับระหว่างธุรกิจกับประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน จึงทำให้ยังไม่มีเตรียมความพร้อมธุรกิจ มีเพียงธุรกิจที่เป็นห้างหุ้นส่วนจำกัดทั้งขนาดเล็กที่มีการเตรียมความพร้อมเข้าสู่การแข่งขัน คิดเป็นร้อยละ 33.96 รองลงมา คือ ธุรกิจที่เป็นห้างหุ้นส่วนจำกัดทั้งขนาดกลาง และธุรกิจที่มีเป็นบริษัทจำกัดขนาดเล็ก โดยคิดเป็นร้อยละ 25.00 และ 23.33 ตามลำดับ

2.2 สัดส่วนผลกระทบจากนโยบายรัฐบาล

นโยบายของรัฐบาลโดยส่วนใหญ่ไม่ส่งผลกระทบต่อธุรกิจการก่อสร้าง มีเพียงนโยบายด้านเศรษฐกิจและการเงิน นโยบายด้านการเมืองและความมั่นคง และนโยบายด้านสังคมและคุณภาพชีวิตที่ส่งผลกระทบด้านบวกแก่ธุรกิจ สำหรับนโยบายด้านเศรษฐกิจและการเงินจะส่งผลกระทบทางบวกกับบริษัทจำกัดทั้งที่มีขนาดเล็ก และขนาดกลางประมาณร้อยละ 50.00 ในขณะที่นโยบายด้านแรงงานและสวัสดิการส่งผลกระทบต่อธุรกิจที่เป็นบริษัทจำกัดทั้งที่มีขนาดเล็ก และขนาดกลางประมาณร้อยละ 50.00 - 60.00

3. การวิเคราะห์ด้านการดำเนินงานธุรกิจ

3.1 ต้นทุนทั้งหมดต่อเดือนเฉลี่ย ปี 2552 - 2553

ในปี 2552 ต้นทุนการผลิตทั้งหมดต่อเดือนเฉลี่ยของธุรกิจที่มีขนาดเล็ก อยู่ที่ประมาณ 1 ล้านบาทต่อเดือน ในขณะที่ต้นทุนการผลิตทั้งหมดต่อเดือนเฉลี่ยของธุรกิจที่มีขนาดกลางอยู่ที่ประมาณ 10 ล้านบาทต่อเดือน ต่อมาในปี 2553 ธุรกิจที่มีขนาดเล็กมีต้นทุนการผลิตเพิ่มสูงขึ้นประมาณร้อยละ 16 ของต้นทุนการผลิตในปี 2552 และธุรกิจที่มีขนาดกลางมีต้นทุนการผลิตเพิ่มขึ้นร้อยละ 22 ของต้นทุนการผลิตในปี 2552 โดยทั้งสองธุรกิจจะมีสัดส่วนของต้นทุนการผลิตกับค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานที่ใกล้เคียงกัน คือ ต้นทุนการผลิตจะอยู่ที่ประมาณร้อยละ 86 และค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานจะอยู่ที่ประมาณร้อยละ 14 ของต้นทุนการผลิตทั้งหมด ยกเว้นเพียง ธุรกิจขนาดเล็กที่ไม่ได้จดทะเบียนพาณิชย์จะมีต้นทุนในการดำเนินงานสูงกว่าประเภทธุรกิจอื่น คือ อยู่ที่ร้อยละ 25 - 26 ของต้นทุนการผลิตทั้งหมด เช่นเดียวกับ

ธุรกิจขนาดกลางที่เป็นห้างหุ้นส่วนจำกัด มีต้นทุนในการดำเนินงานสูงกว่าประเภทธุรกิจอื่นคือ อยู่ที่ร้อยละ 30 ของต้นทุนการผลิตทั้งหมด

3.2 ต้นทุนการผลิตเฉลี่ยปี 2552 - 2553

ธุรกิจที่มีขนาดเล็กและขนาดกลางมีต้นทุนการผลิตเฉลี่ยที่มีสัดส่วนคล้ายคลึงกัน กล่าวคือ ต้นทุนการผลิตเพื่อเป็นค่าใช้จ่ายในการซื้อวัตถุดิบและองค์ประกอบมีสัดส่วนร้อยละ 61 - 62 ของต้นทุนการผลิตเฉลี่ยทั้งหมด ส่วนค่าใช้จ่ายที่เป็นค่าจ้างแรงงานจะอยู่ในสัดส่วนร้อยละ 35 ของต้นทุนการผลิตเฉลี่ยทั้งหมด ในขณะที่ต้นทุนค่าเช่าเพลิงและสาธารณูปโภคคิดเป็นต้นทุนเพียงร้อยละ 1 - 5 ของต้นทุนการผลิตเฉลี่ยทั้งหมด

ในปี 2553 พบความแตกต่างกันในสัดส่วนต้นทุนการผลิตเฉลี่ยระหว่างธุรกิจที่มีขนาดเล็กและขนาดกลาง กล่าวคือ ธุรกิจที่มีขนาดเล็กมีต้นทุนเฉลี่ยในการซื้อวัตถุดิบและองค์ประกอบร้อยละ 62.75 โดยธุรกิจที่เป็นกิจการเจ้าคนเดียวจะมีสัดส่วนต้นทุนเฉลี่ยที่สูงที่สุด คือ ร้อยละ 72.58 ในขณะที่ธุรกิจประเภทอื่นมีค่าใช้จ่ายด้านค่าจ้างแรงงานที่สูงกว่าธุรกิจที่เป็นกิจการเจ้าคนเดียว ส่วนธุรกิจขนาดกลางทั้งที่เป็นบริษัทจำกัด และห้างหุ้นส่วนจำกัดมีสัดส่วนของต้นทุนการผลิตเฉลี่ยไม่แตกต่างกันมากนัก โดยที่ต้นทุนเฉลี่ยในการซื้อวัตถุดิบและองค์ประกอบอยู่ที่ระหว่างร้อยละ 68 - 71 และค่าใช้จ่ายด้านค่าจ้างแรงงานอยู่ที่ระหว่างร้อยละ 23-25

3.3 รายได้เฉลี่ย ของสถานประกอบการ จำแนกตามขนาด รูปแบบการจัดตั้งตามกฎหมาย

รายได้เฉลี่ยของธุรกิจการก่อสร้างขึ้นอยู่กับขนาดและรูปแบบการจัดตั้งธุรกิจอย่างเห็นได้ชัด โดยที่ธุรกิจที่มีขนาดเล็กที่จดทะเบียนนิติบุคคลเป็นบริษัทจำกัดจะมีรายได้เฉลี่ยอยู่ประมาณ 2 ล้านบาท ห้างหุ้นส่วนจำกัดประมาณ 1 ล้านบาท ส่วนธุรกิจที่ไม่ได้จดทะเบียนพาณิชย์กับกิจการเจ้าของคนเดียวรายได้เฉลี่ยจะอยู่ที่หลักแสน

ส่วนธุรกิจที่มีขนาดกลางและเป็นนิติบุคคลประเภทบริษัทจำกัดรายได้เฉลี่ยจะอยู่ที่ประมาณ 10 ล้านบาทขึ้นไป และห้างหุ้นส่วนจำกัดจะอยู่ประมาณ 4 ล้านบาท

3.4 เงินทุนหมุนเวียน จากแหล่งที่มา และ จำนวนเงินเฉลี่ย ของสถานประกอบการ จำแนกตามขนาด รูปแบบการจัดตั้งตามกฎหมาย

ในปี 2552 - 2553 ธุรกิจที่มีขนาดเล็กเป็นบริษัทจำกัดมีเงินทุนหมุนเวียนเฉลี่ยปีละ 1 ล้านบาท ในขณะที่ห้างหุ้นส่วนจำกัดมีเงินทุนหมุนเวียนเฉลี่ยอยู่ที่ประมาณ 700,000 บาท โดยธุรกิจที่ไม่ได้จดทะเบียนพาณิชย์และกิจการเจ้าของคนเดียวมีเงินทุนหมุนเวียน

เฉลี่ยปีละ 100,000 บาท และธุรกิจที่มีขนาดกลางที่มีเป็นบริษัทจำกัดมีเงินทุนหมุนเวียนเฉลี่ยปีละ 3 ล้านบาท ห้างหุ้นส่วนจำกัดมีเงินทุนหมุนเวียนเฉลี่ยอยู่ที่ประมาณ 1 ล้านบาท

ในปี 2552 - 2553 สัดส่วนแหล่งที่มาของเงินทุนหมุนเวียนของธุรกิจการก่อสร้าง พบว่า ร้อยละ 80 - 90 ของเงินทุนทั้งหมดเป็นทุนของตัวเอง โดยห้างหุ้นส่วนจำกัด ทั้งที่เป็นธุรกิจขนาดเล็กและขนาดกลาง จะเป็นทุนของตัวเองถึงร้อยละ 90 ของเงินทุนทั้งหมด ธุรกิจขนาดกลางที่เป็นบริษัทจำกัดมีการกู้ยืมเงินจากสถาบันการเงินในสัดส่วนร้อยละ 17.33 รองลงมาคือธุรกิจขนาดเล็กที่เป็นกิจการเจ้าของคนเดียวร้อยละ 15.61 มีการใช้เงินทุนจากสินเชื่อส่วนบุคคลและบัตรเครดิต และการกู้เงินนอกระบบเพียงเล็กน้อย

3.5 สัดส่วน กำไรขั้นต้นเฉลี่ย ของสถานประกอบการ จำแนกตามขนาด รูปแบบการจัดตั้งตามกฎหมาย

ในปี 2553 ธุรกิจการก่อสร้างที่มีกำไรขั้นต้นเฉลี่ยเพิ่มขึ้นมากที่สุด คือ ธุรกิจที่ไม่มีทะเบียนพาณิชย์เพิ่มขึ้นร้อยละ 33.42 รองลงมาคือ ธุรกิจที่มีขนาดกลางเป็นบริษัท จำกัดมีกำไรเฉลี่ยเพิ่มขึ้นร้อยละ 22.78 โดยธุรกิจขนาดเล็กเป็นห้างหุ้นส่วนจำกัดมีกำไรเฉลี่ย เพิ่มขึ้นน้อยที่สุดคิดเป็นร้อยละ 9.78

บทที่

การประเมินผลแผนการส่งเสริมวิสาหกิจ
ขนาดกลางและขนาดย่อม
ฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2550 - 2554)

9

การประเมินผลแผนการส่งเสริมวิสาหกิจ ขนาดกลางและขนาดย่อม ฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2550 - 2554)

แผนการส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2550 - 2554) ให้ความสำคัญกับการเสริมสร้างวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมให้เป็นกิจการที่เน้นการใช้
ฐานความรู้และมีพลวัตสูง เพื่อให้เป็นกลไกหลักในการสนับสนุนการปรับโครงสร้างเศรษฐกิจ
และสังคม และเสริมสร้างระบบเศรษฐกิจฐานความรู้ โดยแบ่งการสนับสนุนใน 2 ระดับ ได้แก่
ระดับสาขาธุรกิจ และระดับผู้ประกอบการ ซึ่งแบ่งออกเป็นผู้ประกอบการใหม่และผู้ประกอบการ
เดิม ที่มีลักษณะ ปัญหา และความต้องการแตกต่างกันออกไปตามระยะการเติบโตของธุรกิจ
คือ ขั้นเริ่มต้นธุรกิจ (Start-up) ที่หมายถึงธุรกิจที่มีระยะเวลาการดำเนินงานไม่เกิน 2 ปี
ขั้นเติบโตแล้ว (Growth) ขั้นของการอยู่ตัว (Maturity) และขั้นการปรับเปลี่ยนธุรกิจ (Turnaround)
ทั้งในมิติของภาพรวมทั้งประเทศและมิติของพื้นที่เป็นรายจังหวัดและกลุ่มจังหวัด เพื่อให้
สอดคล้องกับนโยบายการกระจายความเจริญจากส่วนกลางสู่ภูมิภาค

จากกรอบแนวคิดดังกล่าว นำมาสู่การกำหนดทิศทางการส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลาง
และขนาดย่อมให้สอดคล้องกัน ซึ่งประกอบด้วย การปรับโครงสร้างของวิสาหกิจขนาดกลางและ
ขนาดย่อม การสร้างสังคมผู้ประกอบการ การเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันด้วย
ประสิทธิภาพและนวัตกรรม การสร้างความสมดุลในการพัฒนาอย่างยั่งยืนโดยคำนึงถึงสังคม
และการรักษาสิ่งแวดล้อม การนำเอาปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาเป็นหลักการที่สำคัญในการ
ส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม โดยทิศทางการส่งเสริมวิสาหกิจไทยให้มีการเติบโต
สามารถพัฒนาได้เป็น 2 แนวทางสำคัญ คือ การเติบโตในเชิงคุณภาพ ซึ่งมีองค์ประกอบสำคัญ
ได้แก่ การวิจัยและพัฒนา การสร้างสรรค์นวัตกรรมและการเพิ่มผลผลิตภาพโดยรวม โดยพัฒนา
ควบคู่ไปกับการเติบโตในเชิงขนาด โดยเริ่มจากวิสาหกิจขนาดจิ๋ว ขนาดย่อม ขนาดกลาง และ
ขยายตัวไปเป็นขนาดใหญ่ในที่สุด ซึ่งก็ยังคงต้องให้ความสำคัญกับทักษะฝีมือ องค์กรความรู้
เทคโนโลยี และนวัตกรรม

จากสิ่งที่กล่าวมาข้างต้น วิสัยทัศน์ของการส่งเสริมจึงถูกกำหนดขึ้นในมิติการเสริมสร้างความแข็งแกร่งให้กับวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมไทย เพื่อให้สามารถเติบโตอย่างสมดุลต่อเนื่อง และยั่งยืน โดยมุ่งเน้นการเสริมสร้างศักยภาพในการแข่งขันและการทำธุรกิจของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมด้วยฐานความรู้ และความสามารถในเชิงทักษะฝีมือ (Knowledge - Skill Based) ซึ่งจะทำให้วิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมสามารถมีบทบาทเป็นกลไกหลักขับเคลื่อนสู่การปรับโครงสร้างทางเศรษฐกิจและการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ

ทั้งนี้ สามารถสรุปผลการประเมินผลแผนการส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2550 - 2554) โดยสังเขปดังนี้

1. การประเมินผลสัมฤทธิ์การส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ตามเป้าหมายรวมของแผนการส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2550 - 2554)

1.1 มูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (GDP SMEs)

พบว่า เมื่อสิ้นแผนการส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2550-2554) มูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมยังไม่มีขยายตัวอย่างต่อเนื่อง โดย ณ สิ้นปี 2554 มูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมมีสัดส่วนเพียงร้อยละ 36.6 ของมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมของประเทศ ซึ่งต่ำกว่าเป้าหมายที่กำหนดคือร้อยละ 42 และเมื่อพิจารณาแต่ละภาคธุรกิจพบว่าอัตราการขยายตัวของมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมทั้งในภาคการผลิต ภาคการค้า และภาคบริการ ล้วนมีอัตราการขยายตัวต่ำกว่าเป้าหมายที่กำหนดในทำนองเดียวกัน

1.2 การส่งออกของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม

จากการรวบรวมข้อมูลพบว่าอัตราการเติบโตโดยเฉลี่ยต่อปีของการส่งออกของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในช่วงปี 2550 - 2554 คิดเป็นร้อยละ 7.3 ซึ่งสูงกว่าอัตราการเติบโตของการส่งออกของประเทศซึ่งอยู่ในอัตราร้อยละ 6.7 แต่เมื่อพิจารณาอัตราการเติบโตของมูลค่าการส่งออกของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในสาขาเป้าหมาย พบข้อสังเกตว่ามีสาขาธุรกิจสำคัญกว่า 8 สาขาธุรกิจ ที่มีมูลค่าการส่งออกสูงแต่มีอัตราการเติบโตเฉลี่ยของการส่งออกต่ำกว่าร้อยละ 7.3 ได้แก่ ธุรกิจประเภทเครื่องจักร คอมพิวเตอร์และอุปกรณ์ ธุรกิจประเภทอุปกรณ์ไฟฟ้าและส่วนประกอบ ธุรกิจประเภทของทำด้วยเหล็กและเหล็กกล้า ธุรกิจประเภทปลา สัตว์น้ำ จำพวก

คลังสินค้า เชื้อ ธุรกิจประเภทเครื่องแต่งกาย ถักแบบนิตย ธุรกิจประเภทของปรุงแต่งทำจากพืช ผัก ผลไม้ ธุรกิจประเภทเฟอร์นิเจอร์ และธุรกิจประเภทเครื่องแต่งกายที่ไม่ได้ถักแบบนิตย

1.3 ผลิตภาพการผลิตโดยรวม (Total Factor Productivity) และผลิตภาพแรงงาน (Labor Productivity) ของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม แม้ว่าอัตราการขยายตัวของผลิตภาพการผลิตโดยรวมของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมเท่ากับร้อยละ 3.73 ซึ่งสูงกว่าเป้าหมายที่กำหนดไว้ที่ร้อยละ 3 แต่เมื่อพิจารณาในรายสาขาธุรกิจเป้าหมาย กลับพบว่าอัตราการขยายตัวของผลิตภาพการผลิตโดยรวมของ SMEs ส่วนใหญ่ต่ำกว่าเป้าหมายที่กำหนด มีเพียง 3 สาขาเท่านั้นที่มีอัตราการขยายตัวสูงกว่าเป้าหมาย ได้แก่ กลุ่มธุรกิจประเภทสินค้าแฟชั่น กลุ่มธุรกิจประเภทพลาสติก และกลุ่มธุรกิจประเภทเฟอร์นิเจอร์และของตกแต่งบ้าน ส่วนผลิตภาพแรงงานของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมนั้น พบว่ามีอัตราการขยายตัวร้อยละ 2.69 ซึ่งต่ำกว่าเป้าหมายที่กำหนดไว้ที่ร้อยละ 3

2. การประเมินผลสัมฤทธิ์การส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ตามรายยุทธศาสตร์ของแผนการส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม ฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2550 - 2554)

2.1 ยุทธศาสตร์ที่ 1 การสร้างและพัฒนาผู้ประกอบการ

ในการประเมินผลสัมฤทธิ์ภาพรวม พบว่าจำนวน SMEs ใหม่เกิดขึ้นและจำนวน SMEs ที่ได้รับการพัฒนาในแต่ละปี รวมถึงสัดส่วนของผู้ประกอบการ SMEs ที่สามารถเข้าถึงตลาดต่างประเทศต่างไม่เป็นไปตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ แต่อย่างไรก็ตาม พบว่าผู้ประกอบการ SMEs รายเดิมยังให้ความสำคัญกับการรับรองมาตรฐานสถานประกอบการ และยังสามารถทำให้อัตราการเติบโตเฉลี่ยของการส่งออกของ SMEs ตามสาขาเป้าหมายสูงกว่าภาพรวมการส่งออกของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม

2.2 ยุทธศาสตร์ที่ 2 การเพิ่มผลิตภาพและขีดความสามารถทางนวัตกรรมของวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในภาคการผลิต

ในการประเมินผลสัมฤทธิ์ภาพรวม พบว่าถึงแม้ว่าอัตราการขยายตัวของ GDP SMEs ภาคการผลิตจะสอดคล้องไปในทิศทางเดียวกันกับ GDP ภาคการผลิตของประเทศ แต่อัตราการขยายตัวของผลิตภาพการผลิตโดยรวมของ SMEs ภาคการผลิตในสาขาเป้าหมายรวมทั้งอัตราการขยายตัวของผลิตภาพแรงงานของ SMEs ภาคการผลิตส่วนใหญ่ยังต่ำกว่าเป้าหมายที่กำหนด โดยอาจเป็นสาเหตุจากการที่ผู้ประกอบการ SMEs ยังขาดการพัฒนา

ศักยภาพในการดำเนินธุรกิจและไม่มีการทำวิจัยเพื่อพัฒนาผลิตภัณฑ์ให้สามารถแข่งขันได้ อย่างไรก็ตาม พบว่าผู้ประกอบการ SMEs ภาคการผลิต ยังคงให้ความสำคัญกับการรับรองมาตรฐานสถานประกอบการและการสร้างเครือข่ายภาคการผลิต

2.3 ยุทธศาสตร์ที่ 3 การเพิ่มประสิทธิภาพและลดผลกระทบในภาคการค้า

ในการประเมินผลสัมฤทธิ์ภาพรวม พบว่าอัตราการขยายตัวของ GDP SMEs ในภาคการค้าสอดคล้องไปในทิศทางเดียวกันกับ GDP ภาคการค้าของประเทศ นอกจากนี้ ในด้านการได้รับผลกระทบด้านลบจากธุรกิจค้าปลีกขนาดใหญ่ มีการลดลงมากกว่าที่คาดการณ์ไว้และผู้ประกอบการ SMEs ในภาคการค้ามีการประยุกต์ใช้ E-Commerce ในการดำเนินธุรกิจในส่วนที่สูง อย่างไรก็ตามสัดส่วนผู้ประกอบการ SMEs ที่นำ ICT มาใช้ในการบริหารจัดการธุรกิจยังมีไม่มากนัก และยังคงขาดการสร้างเครือข่ายภาคการค้าอีกด้วย

2.4 ยุทธศาสตร์ที่ 4 การส่งเสริมภาคบริการในการสร้างคุณค่าและมูลค่าเพิ่ม

ในการประเมินผลสัมฤทธิ์ภาพรวม พบว่าอัตราการขยายตัวของ GDP SMEs ในภาคบริการยังต่ำกว่าการขยายตัวใน GDP ภาคบริการของประเทศ ประกอบกับจำนวนบุคลากร SMEs ในภาคบริการยังได้รับการพัฒนาศักยภาพไม่เป็นไปตามเป้าหมาย รวมถึงการสร้างเครือข่ายภาคบริการและการนำแนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์มาประยุกต์ใช้ในเชิงพาณิชย์ก็ยังมีไม่มากนัก อย่างไรก็ตาม ยังมีกิจการ SMEs จำนวนไม่น้อยที่ได้รับการส่งเสริมและมีการนำ ICT มาใช้ในการบริหารจัดการธุรกิจ และให้ความสำคัญกับการรับรองมาตรฐานการบริการ

2.5 ยุทธศาสตร์ที่ 5 การส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมในภูมิภาคและท้องถิ่น

ในการประเมินผลสัมฤทธิ์ภาพรวม พบว่าจำนวนผู้ประกอบการ SMEs ในภูมิภาคและท้องถิ่นยังไม่ได้รับการสนับสนุนเพื่อพัฒนาศักยภาพมากเท่าที่ควร แต่ทั้งนี้ พบว่ามีการพัฒนาด้านการสร้างเครือข่ายและความเข้มแข็งของชุมชนอย่างต่อเนื่อง รวมทั้งมีสัดส่วนของผู้ประกอบการที่ได้รับการรับรองมาตรฐานผลิตภัณฑ์เป็นไปตามเป้าหมาย

2.6 ยุทธศาสตร์ที่ 6 การพัฒนาปัจจัยเอื้อในการดำเนินธุรกิจสำหรับวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม

ในการประเมินผลสัมฤทธิ์ภาพรวม พบว่าภาครัฐมีการแก้ไขกฎระเบียบที่เป็นอุปสรรคในการประกอบธุรกิจของ SMEs รวมทั้งมีผู้ประกอบการ SMEs จำนวนไม่น้อยที่สามารถเข้าถึงข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์ นอกจากนี้ ผู้ประกอบการ SMEs ยังให้ความสำคัญ

เข้ารับคำปรึกษาด้านต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการประกอบธุรกิจเป็นจำนวนมาก แต่อย่างไรก็ตาม ในด้านสัดส่วนของผู้ประกอบการ SMEs ที่สามารถเข้าถึงแหล่งเงินทุนและได้รับการสนับสนุนวงเงินสินเชื่อ หรือได้รับความช่วยเหลือทางการเงินจากภาครัฐและเอกชนยังมีจำนวนไม่มากตามที่ตั้งเป้าหมายไว้